

i De Erasmus Universiteit gaat een cursus aanbieden voor publieke aandeelhouders. Ze denkt dat er een wereld te winnen valt wanneer overheden hun deskundigheid vergroten.

Graaicultuur

Spelletje om geld en macht

Energieconcerns sluiten miljardenleningen af en parkeren de rentelasten bij de netwerkbedrijven. Die zitten straks dus met torenhoge schulden. De uiteindelijke rekening wordt betaald door de consument. Door **Linda van der Nat**.

Energieconcerns Essent, Nuon en Eneco zijn bezig miljardenleningen af te sluiten. Het geld dat de energieconcerns op deze manier bij elkaar harken, gebruiken ze om hun eigen commerciële onderdelen te kapitaliseren en superdividend uit te keren aan de aandeelhouders (provincies en gemeenten). De schuld parkeren ze bij hun netwerkdivisies, die zich na de wettelijke splitsing in 2011 geconfronteerd zien met een enorme schuldenlast van 10 tot 12 miljard euro, aldus het *Financieele Dagblad*.

Dat zou schandalig zijn, zegt onafhankelijk onderzoeker op het gebied van energie en milieu Teus van Eck. „Het gevolg van de torenhoge schuld is dat de netwerkdivisies hun rentelasten zullen doorberekenen in hun tarieven, waardoor de energienota omhoog gaat. Het zou me niet verbazen als dat gaat gebeuren.”

Het zijn schimmige praktijken waar deze bedrijven zich mee bezig houden

In 2011 wordt elk energiebedrijf opgedeeld in een netwerkdivisie en een commerciële gedeelte. Van Eck, jarenlang werkzaam in de energiesector en bekend met het klappen van de zweep: „Ze zijn nu al druk bezig te bekijken waar ze de leuke en de vervelende onderdelen naar zullen leggen. De verwachting is dat de commerciële kant wordt verkocht. Het is dus zaak die zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zodat die bij verkoop veel opbrengt.”

Een mooi nieuw theater

Ook de aandeelhouders pikken dan een graantje mee. „Zij kunnen goede sier maken met die extra financiën. De Nederlandse burger krijgt bijvoorbeeld een mooi, nieuw theater - waar hij in feite zelf voor betaalt.”

Van Eck is blij met alle publiciteit die aan deze zaken wordt gegeven. „Een aantal jaar geleden heb ik een boek geschreven waarin ik al voor de risico's van financiering en vereiste rendementen bij privatisering heb gewaarschuwd. Het zijn schimmige praktijken waar deze bedrijven zich mee bezig lijken te houden, dat moet eigenlijk niet kunnen. Er is wel een toezichthouder, maar die kan hier juridisch eigenlijk weinig aan doen. De door de energiebedrijven ingeschakelde juristen en adviseurs zijn zo gespecialiseerd, die weten precies waar de

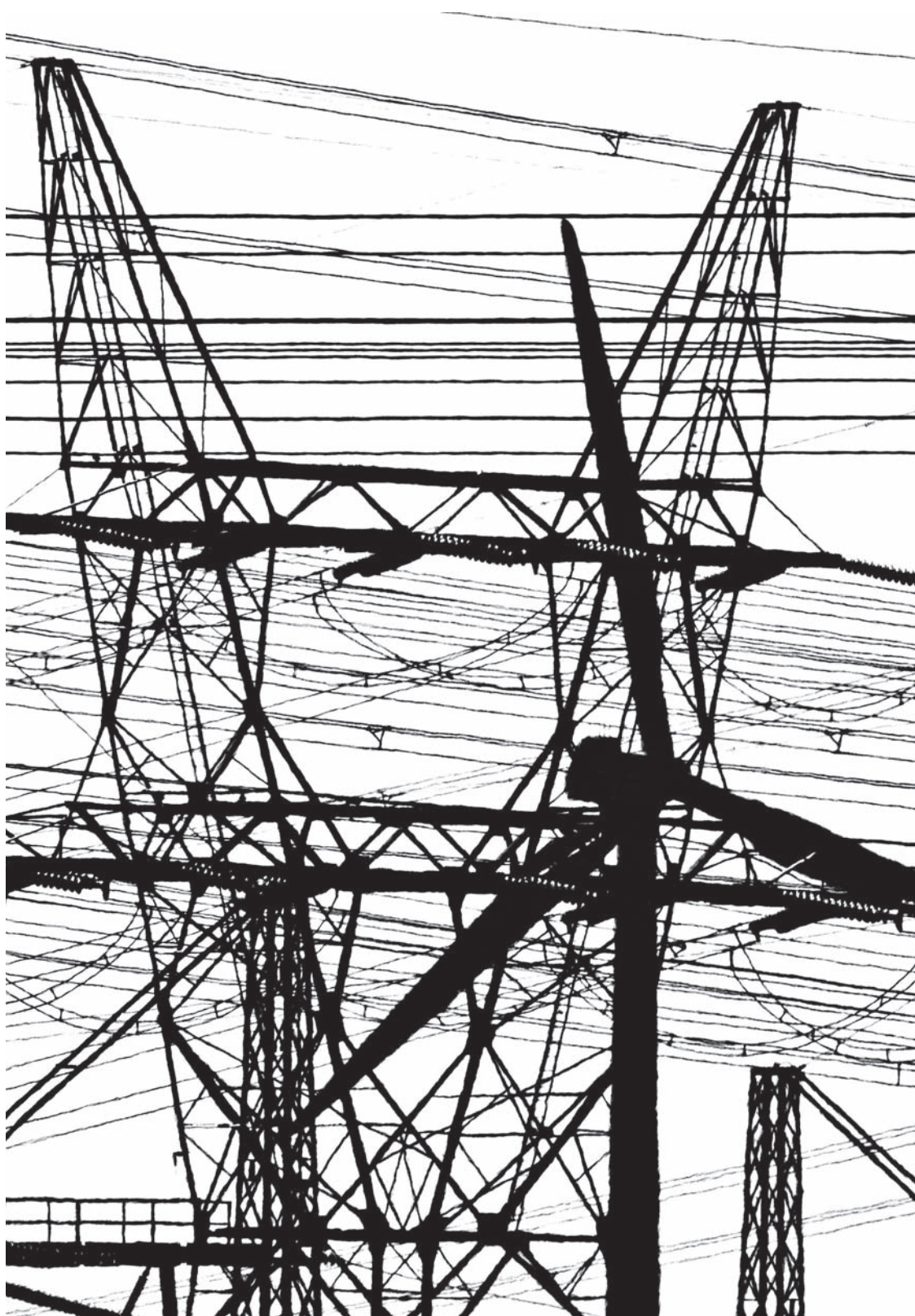

Foto: ANP

mogelijkheden liggen. Zij varen hier wel bij.”

Watertandend

Gelukkig hebben we het schrikbeeld van het Eindhovense energiebedrijf NRE, zegt Van Eck. Dit netbedrijf kwam in de financiële problemen nadat het met schulden was volgestopt. De gemeente Eindhoven, die als aandeelhouder eerder een superdividend uitgekeerd had gekregen, moest bijspringen. „Daardoor zie je dat een aantal aandeelhouders zich nu terughoudend opstelt. Bovendien zijn er aandeelhouders die zich verantwoordelijk voelen voor een stabiele energiesector. Maar anderen staan al watertandend klaar om het geld te incasseren. Zij zien zij niets in het commerciële gedeelte, ze voelen dat ze daar toch geen invloed op hebben - en misschien hebben ze daar ook wel gelijk in. Zo gek is

Ik heb het gevoel dat we eigenlijk met zijn allen gepakt worden

het dus niet dat ze denken dat ze maar beter kunnen cashen. Het is een raar spanningsveld.”

Weinig te zeggen

Mogelijk hebben de aandeelhouders helemaal geen zicht op de consequenties, denkt Van Eck. „Wethouders zijn geen specialisten, je kunt het ze eigenlijk niet kwalijk nemen dat ze zich omver laten praten door de specialisten van de energiebedrijven.”

Daarom is het goed dat minister Van der Hoeven (Economie) naar aanleiding van de berichtgeving heeft aangekondigd de zaken goed in de gaten te houden, en zonodig in te grijpen. Maar enigszins sceptisch is van Eck wel. „De overheid roept leuke dingen, maar feit is wel dat zoveel bedrijven vrij zijn gemaakt dat de overheid er vrij weinig meer over te zeggen heeft. Begrijp me niet verkeerd, ik ben niet tegen privatisering, maar het is zó belangrijk dat de energiesector stabiel is, dat er geen plek is voor dit soort spelletjes om macht en geld op de korte termijn.”

„De top van de energiebedrijven zal zeggen dat ze fatsoenlijk is en het beste voor heeft met de mensen, en dat ze zich inzet voor maatschappij en milieu. Maar ondertussen is iedereen bezig met zijn eigen positie, met graaien graaien graaien. Ik heb het gevoel dat we eigenlijk met zijn allen gepakt worden.

Fryslân gaat cashen

Fryslân is voor 12,65 procent grootaandeelhouder in Nuon. De kans is redelijk groot dat de provincie op korte termijn de aandelen van het energiebedrijf kan verkopen. Volgens gedeputeerde Galemalema kan het maar zo dat

in de loop van volgend jaar een kwart van de aandelen wordt verkocht aan een buitenlands bedrijf of een pensioenfonds. De waarde van de Nuon-aandelen wordt geschat op 1,2 tot 1,5 miljard euro. De provincie is wettelijk verplicht om na

de splitsing het stroomleveringsbedrijf te verkopen. De kans is aanwezig dat Fryslân ook het netwerk (zo'n een derde van de aandelen) kan verkopen. Binnen de overheid wordt namelijk gedacht aan de oprichting van een netwerkbedrijf.